

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie vissen

Roodkopzalm

Hemigrammus bleheri

De roodkopzalm behoort tot de familie van de karperzalmen. Deze scholenvissen, afkomstig uit Brazilië en Colombia, zijn bruingrijs tot zilverkleurig met een rode kop. De staartvin is horizontaal zwart-wit gestreept met meestal drie zwarte en vier witte banen. Roodkopzalmen worden maximaal vijf centimeter lang.

De roodkopzalm is erg gevoelig voor watervervuiling. Zodra er teveel nitriet of ammonium in het water zit, krijgen de vissen een bleke kop. Dit is een teken dat er water ververs moet worden. Ook bij stress verliest de kop zijn felrode kleur.

Als u overweegt om roodkopzalmen als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Deze huisdierenbijsluiters is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

Er komen geen kweekvormen of natuurlijke varianten van de roodkopzalm voor. Wel wordt de vis vaak verward met andere soorten die sprekend op de roodkopzalm lijken, namelijk *Hemigrammus rhodostomus*, meestal roodneuszalm genoemd, en *Petitella georgiae*, die ook roodkopzalm wordt genoemd. Omdat deze twee soorten onder gelijke omstandigheden kunnen worden gehouden als de roodkopzalm, gelden de adviezen uit deze huisdierenbijsluiter ook voor hen.

H. bleheri heeft in vergelijking met deze twee soorten een wat fellere en verder naar achteren doorlopende rode kop. Deze rode kleur loopt bij *H. bleheri* tot voorbij de kieuwen terwijl deze bij *H. rhodostomus* en *P. georgiae* tot en met de kieuwen loopt en dan stopt. *P. georgiae* wordt wat groter dan beide andere soorten, ongeveer zes centimeter. *H. bleheri* leeft in de rio Negro en de Rio Meta, *H. rhodostomus* komt voor in het onderste Amazonebekken en de Rio Orinoco en *P. georgiae* in de bovenloop van de amazone in Peru, in de Rio Purus, Rio Negro en Rio Madeira.

Natuurlijk gedrag

Roodkopzalmen zijn echte scholenvissen die in een groep moeten leven. Van nature komen ze voor in warm en schemerig zoet water in het Amazonegebied. Dit water is vrij zacht en een beetje zuur.

Huisvesting

Omdat roodkopzalmen erg vreedzame vissen zijn, kunt u hen goed in een gezelschapsaquarium houden. Kies er dan geen te grote soorten bij die de roodkopzalm als voedsel zouden kunnen zien, en ook geen agressieve vissen die

hen lastig vallen. Houd de roodkopzalmen in een groep van tenminste zeven exemplaren, liever nog meer, zodat ze hun natuurlijke scholengedrag kunnen uitvoeren.

Roodkopzalmen hebben open zwemruimte nodig om als school heen en weer te kunnen zwemmen. Ze gebruiken vooral de onderste en middelste waterlaag. Om roodkopzalmen te houden heeft u een aquarium nodig van tenminste 60 centimeter lang. Een vuistregel die voor kleinere vissoorten opgaat is om te zorgen voor tenminste één liter water per centimeter vis.

De watertemperatuur moet tussen 23 en 26 graden Celsius liggen. Gebruik een verwarmingselement en een thermostaat zodat de temperatuur niet schommelt. De pH-waarde van het water mag niet te hoog zijn, tussen 6 en 6,5 is het beste. Roodkopzalmen hebben zacht water nodig met een totale hardheid tot ongeveer vier DH. Voor *P. georgia* mag de hardheid van het water wat hoger zijn, tussen drie en twaalf. Een waterfilter en verlichting horen ook tot de basisuitrusting van het aquarium. Zorg ervoor dat het licht tenminste twaalf uur per dag aan staat.

Gebruik een donkere bodembedekking, vissen voelen zich niet prettig als de bodem te licht gekleurd is. Bovendien komen de kleuren van de vissen zo het beste tot hun recht. Een aquarium waar u doorheen kunt kijken, is voor veel vissoorten erg onaangenaam omdat het een onveilig gevoel geeft. Kies dus een aquarium met een achterwand. Planten zijn decoratief in het aquarium, maar ook nodig om de roodkopzalmen voldoende schuilplaatsen te bieden. Ook helpen planten om de waterkwaliteit op peil te houden. Bovendien houden deze vissen

niet van fel licht; drijfplantjes zorgen voor een wat schemerige verlichting, die op de natuurlijke omgeving van de roodkopzalm lijkt.

Kweken met roodkopzalmen is erg lastig. Wilt u het toch proberen dan kunt u het beste een aparte kweekbak gebruiken met water dat tussen 26 en 32 graden Celsius is, een pH heeft tussen 5,5 en 6,5 en een hardheid van hoogstens vier DH, liefst lager. Als u vissen overzet naar de kweekbak moet u hen wel voorzichtig laten wennen aan een hogere temperatuur, voer deze langzaam op. Ontsmet de bak goed voor u hem in gebruik neemt, de eieren schimmelen snel. De verlichting moet zwak of afwezig zijn om het vrouwtje te stimuleren om eieren af te zetten. Er zijn planten nodig om de eieren op af te zetten en als schuilplaatsen voor de jonge vissen. Roodkopzalmen worden onvruchtbaar als ze in te calciumrijk water hebben gezwommen.

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een aquarium komt heel wat kijken. In de handleiding 'het tropisch zoetwateraquarium' leest u hoe u dat aan kunt pakken.

Verzorgen en hanteren

Dagelijks moet u de vissen even bekijken om te zien of ze gezond zijn. Controleer dan ook de watertemperatuur. Kijk elke dag of er geen voedselresten in het aquarium liggen. Deze kunt u met een speciale zuiger of een schepnetje verwijderen. Voer vervolgens wat minder zodat er geen resten blijven liggen. Haal elke week losse plantenresten weg. Hoe vaak het nodig is om het filter schoon te maken hangt onder andere af

van de bezetting van uw aquarium. Het mechanische deel van uw filter, zoals sponzen, kunt u uitspoelen in warm (niet heet) water zodat de bacteriën die het water helpen schoonhouden niet dood gaan. Hiervoor kunt u bijvoorbeeld oud aquariumwater gebruiken. Is het materiaal erg vies dan kunt u het vervangen. Het biologische deel van het filter hoeft minder vaak vervangen te worden. U kunt dit afspoelen in water van 25 graden Celsius of aquariumwater.

Ook moet af en toe een deel van het water ververs worden, bijvoorbeeld om de week ongeveer een derde deel of elke week twintig procent. Gebruik hiervoor altijd water op de juiste temperatuur en vervang niet teveel water ineens. Behandel het verse leidingwater eerst met een waterbehandelaar om eventueel aanwezig chloor en andere ongewenste stoffen te verwijderen.

In de dierenspecialzaak zijn allerlei testsetjes te koop waarmee u de waterkwaliteit kunt controleren. Daarbij zijn vooral de zuurgraad (pH), de hardheid en de hoeveelheid nitriet, nitraat en ammonium belangrijk.

De ruiten van het aquarium kunt u schoonhouden met een krabber, een pluk filterwatten of een magneetveger. Gebruik liefst geen schoonmaakmiddelen, maar mocht u dit toch nodig vinden, neem dan uitsluitend schoonmaakmiddelen die geschikt zijn voor een aquarium en alleen aan de buitenzijde. Gebruik attributen die voor het aquarium bestemd zijn, zoals een emmer en schepnetje, alleen voor het aquarium en niet voor andere huishoudelijke activiteiten.

TL-lampen moeten, afhankelijk van het type, regelmatig vervangen worden. Heeft u meerdere lampen, vervang ze dan niet tegelijkertijd want dan verandert het licht

te plotseling. Was altijd uw handen nadat u met het aquarium bezig bent geweest. Gebruikt u een hevelslang, zorg er dan voor dat u geen water binnen krijgt. Sommige visziekten zijn ook besmettelijk voor mensen en bovendien kunnen vissen de *Salmonella* bacterie bij zich dragen.

Voeding

Roodkopzalmen eten droogvoer, diepvriesvoer en levend voer zoals watervlooien of *Tubifex*. Laat diepvriesvoer wel eerst ontdooien voordat u het in het water doet. Pasgeboren roodkopzalmen zijn heel klein, deze kunt u hele kleine voerdiertjes geven zoals pantoffeldiertjes of infuusvoer. Geef liever twee of drie keer per dag een klein beetje voer dan ineens een heleboel: voer zoveel als de vissen in één tot twee minuten op hebben. Voerresten moeten verwijderd worden omdat ze het water vervuilen. Bewaar het potje droogvoer niet op de lichtkap van het aquarium, want dan wordt het te warm en gaan de vitamines verloren.

Van jong tot volwassen dier

Het onderscheid tussen mannetjes en vrouwtjes is alleen te zien aan de lichaamsvorm. De mannetjes zijn slanker dan de vrouwtjes, die een rondere buik hebben als ze eieren bij zich dragen. In het aquarium zijn roodkopzalmen moeilijk te kweken. De waterkwaliteit luistert nauw, bovendien worden roodkopzalmen onvruchtbaar als ze in water hebben geleefd dat teveel calcium bevat en dit lijkt onomkeerbaar te zijn. Roodkopzalmen paren in schoolverband, als u gebruik maakt van een kweekbak dan kunt u dus het beste de hele school overzetten, ook omdat het geslachtsonderscheid moeilijk te maken is.

Het vrouwtje zet de eieren af tegen bladeren of boven Javamos. De eieren mogen niet te fel verlicht worden. Roodkopzalmen kennen geen broedzorg. Soms eten ze hun eigen eieren op. Vang dus de ouders weg of gebruik een eierrooster. Na een tot twee dagen komen de eieren uit. Ongeveer vier dagen na het uitkomen zwemmen de jongen vrij rond. De jongen zijn heel klein en groeien erg langzaam. Roodkopzalmen kunnen drie tot vijf jaar oud worden.

Ziekten

Roodkopzalmen zijn gevoelige vissen die snel reageren op afwijkingen van de watersamenstelling. Om te zien of de vissen gezond zijn, let u vooral op de huid, de vinnen en de manier van zwemmen. Om uw vissen gezond te houden is het erg belangrijk om te zorgen voor een goede waterkwaliteit en goede voeding. Stress kunt u voorkomen door de vissen zoveel mogelijk met rust te laten en een vast dagpatroon aan te houden. Zet geen soorten bij elkaar die elkaar lastig vallen.

Een bekende vissenziekte waar de roodkopzalm gevoelig voor is, is 'witte stip'. Dit wordt veroorzaakt door een parasiet die de huid aantast en is te herkennen aan witte stipjes op de huid van de vis. Witte stip ontstaat vaak bij stress of verlaagde weerstand door bijvoorbeeld te koud water of plotselinge veranderingen in watersamenstelling. De ziekte verspreidt zich snel en moet dan ook meteen behandeld worden. Een andere bekende huidziekte is fluweelziekte (oodinium), waarbij de huid van de vis een fluweelachtig uiterlijk krijgt.

Vinrot wordt veroorzaakt door een bacterie die toeslaat als de weerstand

van de vis verlaagd is doordat de omstandigheden in het aquarium niet optimaal zijn of bij stress. Door snelle behandeling kunnen de aangetaste vissen binnen een aantal weken weer herstellen.

Na beschadiging van de huid kunnen schimmelinfecties optreden.

In de dieren- of aquariumspeciaalzaak vindt u voor veel ziekten het geschikte bestrijdingsmiddel, en u kunt er ook terecht voor advies over ziekten en mogelijke behandelwijzen. Er bestaan ook dierenartsen die gespecialiseerd zijn in vissen.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is enige ervaring nodig, de roodkopzalm is erg gevoelig voor de watersamenstelling. Zorg ervoor dat u zich van tevoren goed informeert.

Kosten

Roodkopzalmen kunt u kopen in de aquariumspeciaalzaak of bij kwekers. Een roodkopzalm is geen dure vis, per stuk bent u ongeveer vanaf twee euro kwijt. De opstartkosten van een aquarium zijn vrij hoog, maar hangen af van de grootte van het aquarium en de gewenste techniek. De kosten voor voer vallen mee, maar komen natuurlijk wel regelmatig terug. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als er ziekten in het aquarium ontstaan.

Bijzonderheden

- Let er bij het kopen van vissen op dat ze uit schone bakken komen. Er mogen geen zieke of dode dieren in de bak zitten. Laat de meest actieve vissen vangen en vermijd 'kneusjes'. Let erop dat de vissen een mooie schone huid hebben.

- Laat nieuw gekochte vissen geleidelijk wennen aan de nieuwe wateromstandigheden (zie: het tropisch zoetwateraquarium), nog beter is het om nieuwe vissen in een quarantainebak te plaatsen.
- In de winkel en na het transport zijn de roodkopzalmen vaak bleek door de stress, ze hebben de tijd nodig om bij te kleuren.

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G